

Este de două ori în săptămâna: **Joi** și **Duminică**; era cându-vă preținție importantă materialelor, va fi de trei său de patru ori în săptămâna.

Pretiul de prenumerare,
pentru Austria:

pe anu intregu	8 fl. v. a.
" diumetate de anu	4 fl. v. a.
" patrariu	2 fl. v. a.
pentru România și strainatate:	
" anu intregu	12 fl. v. a.
" diumetate de anu	6 fl. v. a.

ALBINA

Invitare de prenumerare

„ALBINA“

pe anulu 1874, alu IX-lea, in care intrămu,
cu pretiurile si in condițiile de pana aci, adeca

Pentru partile austro-ungurești:

pe anu intregu cu	8 fl. v. a.
" diumetate de anu cu	4 " "
" unu patrariu de anu cu	2 " "

Pentru România și strainatate:

pe anu intregu	12 fl. v. a.
" diumetate de anu	6 " "

Intemplantandu-se, spre placuta suprindere a noastră, incâtă dejă pona acumă, nrulu de nuoi, inca *nefostii prenumerantii ai nostri*, se înmulți într'o mesură aproape întreita ca alta data, la asemenea ocaziune, ne sentim indemnati, a provocă și a rogă pre domnii vechi prenumerantii ai nostri, ca să grăbesca a se insinuă, spre a ni face posibile orientarea și regularea expedițiunii; căci de altminterea, desă făoiă noastră în momentu se tipăresce în 1200 exemplare, mai apoi — pré usioru am poté deveni în nepotintia de a li dă exemplaria complete. De chiarămu, că pentru domnii vechi prenumerantii ai nostri, in casu de lipsa primului și mai de parte prenumeratiuni à conto.

Am tenu tu de prisosu a mai spune, dar fiindu că ni se cere, éta anunciamu cu aceasta ocaziune, că pentru cărturarii nostri cei seraci, si anume pentru dd. invetatori, reu dotati, făoiă noastră si mai de parte se dă cu diumetate de pretiu, adeca cu 4 fl. pentru anulu intregu.

De asemenea însemnămu, cumca pentru partile Sibiului se primescu prenumeratiuni pe séma nostra in cancelaria Institutului nostru „Albina“ la dlui cassariu Petru-Petrescu, carele asemenea este indreptatit a împartasi pre cei seraci de favorea pretiului scadiutu.

REDACTIUNEA ALBINEI.

Budapest, in 5/17 ian. 1874.

Diét'a Ungariei astădi se redeschise. In cas'a representantilor nrulu deputatorilor presenti fù destulu de mare, dar — tuturor li se vedea pre facia sentiul de nelinișcire. Ministrul de interne fuse interbelut de *Huszár* pentru intemplările de la *Panciova*, și Esc. Sa nu pregetă a dă totu deslucirile cele scărnave de prin foile magiare și magiarone. Firesc din același scopu, precum aretămu noi la altu locu! Ei bine; domnii contrari ai nostri aplausera, dar — vom vedé, unde o s'osecă prin partialitatea și violintia loru facia de noi si de poporul nostru! —

Din strainatate avemu să notămu urmatörile:

In Germania dilele trecute decurseră alegerile, pentru parlamentulu comunu din Berlinu. Sunt dejă conoseuti 360 de deputati alesi, intre cari majoritatea precumpenitoră este a partitei nationale-liberale; insa au reesitu și clericali ultramontani — 80, la cari numai *Bavaria* a datu unu contingentu de 32! Aprópe asemenea de tari au reesitu conservativii. Cele lalte nuantie abia merita a fi amentite.

In Francia guverniulu dlui Broglie a remas la potere. Elu a sciutu provocă unu votu nou alu adunărei națiunale, votu de *incredere*, si asi — nu numai s'a sustinutu, ci a medilocit, in contra votului de mai nainte, ca legea pentru an-

tistii comunali să se ie in data la desbatere. Si cu tōte acestea lumea se astăpta, că — cătu mai curendu, guvernul din Versalia să se retraga, său adunarea naționale să se dissolve.

Europa intrăga ferbe; confuziune si nelinișcire a cuprinsu spiritele; tōta lumea sente că — poteri nevediute tindu a impinge omenimea in drepptu pe calea dreptului si a culturei. Noi — par că vedem preparandu-se o revoluție generală, „bellum omnium contra omnes“, la ce de ani avisamu, de care de multe temeu, vediendu portarea cea absoluta rea, cea sistematicamente demoralisatoră — a celor de la potere. — In Spania avemu dejă preludiulu unei atari nefericite stari. —

Budapest, in 5/17 ianuariu 1874.

Déca ar fi trebuitu naționalitilor ne-magiere de sub corona santului Stefanu, si specialmente celor aproape, *trei milioane de Romani* — inca o dovédă despre aceea că, ce pucinu, său cum chiar nici celu pucinu respectu nu au domnii magiere de la potere — de totu ce nu este magiaru, număseca-se aceea poporu, interesu dreptu, dorere său ori cum altfelui, — apoi acesta dovédă s'a datu in cea mai deplina si eclatante măsura, *la alegerea comisiunei de 21 — prin Cas'a deputatilor.*

Acea comisiune de 21, numita si a es-celentelor, fiindu că cuprinde in sinulu seu optu deputati ce pôrta titlulu de escelentia — are memorabilă si nespusu de importante a problema, d'a *essamină intrăga sistem'a administrației* — atătu a celei politice, cătu și a celei finanțari, de astădi a tieriei, d'a eru causele defecțelor si tuturor relelor tieriei, si a face propuneră pentru modificările si indreptările necesare.

Deci — să luăm bine a minte: domnii stepanitori, prin conferintiele loru — au recunoscutu că déca este ca — intr'adeveru să se eruésca tōte defecțele si relele, apoi in acea comisiune trebuie se fia reprezentate, tōte partitele si interesele din Dieta si din tierie; căci tōte esperiințele loru si tōte sunt detorie a contribu la vindecarea patriei de suferintele ei cele grele. Au si alesu domnii pre acel 21, proporționalmente din tōte partitele si nuantile acelor, dar — de naționalități nici a minte nu-si au adusu! Nici măcar pre unulu dintre deákistii nostri, loru atătu de adicti, nu s'au induratu a luă in consiliulu — atătu de seriosu alu loru!

Ce altă poté să inseamne, cum altfelui pote să fie splicata acesta absoluța trecere cu vedere, de cătu, că — său naționalitățile tieriei nu au suferintie, necasuri, plansori si lipsa, său că — loru nu li se reconose dreptulu și pretinde vindecare de la dieta! Un'a din două — ne-apera cauta să supunem; dar — veri ce vom luă, desconsideratiunea, nedreptatea, este strigătoria la ceriu si aduncu vatemătoria — pentru totu nemagiarulu, cu sentiu de onore si demnitate.

Ei bine; tōta lumea scia, ér poporale magiere — de la o marginie a tieriei pană la cealaltă — striga in gura mare, la tōta ocaziune că, *celu mai mare defecțu alu sistemelui si constitutiunei ungurești e: apesarea limbelor si naționalităților nemagiere in statu, prin carea majoritatea poporatiunilor patriei este impedecata in desvoltarea sa, si din dia in dia totu mai multu nemultumita; totu mai tare instrainata de către domnii si institutiunile tieriei.*

Si apoi — acesta strigare amara si desperata — să nu merite a fi bagata in séma?

Ei bine: ce altă potemu să deducem de aci, de cătu că, domnii magiere dejă ne-au condamnat la nulitate; dejă au facutu cruce peste noi si peste viitorul nostru!

In astfelui de imprejurări, *natiunalii*

caroru li-a mai remasă unu picu de anima si onore in peptu, ori de ce parere politica se fie ei altminterea, in veri ce castre să ii fie aruncatul pe ei sărtea său imprejurărilor, au sacra si imperiosa detorintia, a se adună si a se consultă cu totii: *cum ore, pre ce că si prin ce tienua s'ar poté căsiga respectarea marilor noștri interese speciali, recunoșcerea existenței noștri — egal-indreptatite in acela patria comună?*

Astăzi cugetandu mai multi, dintre dd. deputati ai nostri, din acestu incidente, precum si din consideratiunea peste totu a grelelor imprejurări de astădi, cari poporilor nemagiere din patria abia li mai ierta se resufle nationalitate, — nainte de a pleca in diosu pentru feriele de craciun si de anul nou, si-au datu opiniunea, că ar fi — de lipsa si bine, ca in data dupa serbatori, si a nume catra 8/20 ianuariu toti deputatii romani, si a diferenția de partita, să se adune in capitala Budapest, pentru d'a incercă unu modu de apropiare si statorarea unei solidarități ōresi-cari, spre scopul d'a afirmă si aperă eu totii — interesele naționale, atătu de reu-vate si desconsiderate.

Credemus asiādara a ni implini o sacra detorintia naționale, candu prin acēstă atragere asupra celor mai susu atinse — atenționea — mai antaiu a domnilor deputati romani, dar cu o cale si a pré stimatului publicu romanu, — a acestuia, pentru ca să se convinga că — nu mai e gluma!

Budapest, 5/17 ian. 1874.

Comisiunea de 21, a tenu tu pana acuma trei sedintie. Cea dantaiu s'a marginițu la constituire si discusiuni generali. In a două s'a vorbitu despre program'a afacerilor si s'a esmisu o subcomisiune pentru formularea cestiunilor. In a trei-a, de ieri sera, s'au presentat cestiunile si s'au inceputu desbateri asupra loru!

Proprie — la două cestiuni se reduce problem'a si program'a intrăga: antaiu, sistem'a administrative de astădi — cum ar fi a se modifică? a două, cum s'ar poté introduce echilibru in bugetu?

La aceasta ocaziune, toti vorbitorii critica sistem'a de pana acuma. Este pré frumosu unu enunciatiu ce fece Zsedényi, cumca: „trebus create institutiuni, cari să corespunda moravurilor, datinelor si freii private a poporului.“

Ce adeveru; ce intieptiune; numai deca ar fi si bun'a si firm'a vointia de a-i corespunde in vietia, in legelatiune, in practica!

Budapest, in 2/17 ian. 1874.

Comisiunea scolară a Casei representative mereu tiene sedintie si consultatiuni asupra celor mai vitali cestiunii si principiia, fara ca să vreamu ceti, său audiu o data, cumca si vr'unu reprezentante naționale si-ar fi redicatu vócea intru interesulu majoritateli nemiagiaru din patria.

In diu'a de anulu nou alu nostru, comisiunea ajunse a desbate cestiunea *essaminelor finali* si a celor de maturitate la gimnasiile superioare. Aci — să vremi vedé opinioni si planuri! Domnii membri pe intrecute se opinteau a gasi moduri d'a asecură — numai scimu ce felu de mare lucru la aceste essamine!

Adusera pe tapetu si *gimnasiile confesiunale*, si — era vorba ca: *essaminile de maturitate să se remana a se face la gimnasia, dar naintea unei comisiuni numite de ministeriu, său — măcar naintea profesorilor, dar atunci acestia să fie numiti de ministeriu — chiar și la gimnasiile naști; său in fine ca acele essamine să se faca la Universitate, atunci candu studentii vor trece la careva facultate!*

Cestiunea in acea sedintia din lipsa de timpu — nu s'a potutu deslegă, dar noă, si cre-

Prenumeranti se facu la toti dd. corespondinti ai nostri, si de a dreptul la Redactiune *Stationsgasse Nr. 1*, unde sunt a se adresa si corespondintiele, ce privesc Redactiunea, administratiunea se speditură; că vor fi refractate, nu se vor publica primi, éra cele anonime nu se vor publica

Pentru anunțe si alte comunicatiuni de interesu privat — se respunde căte 7 or. pe linia; repetiile se facu cu pretiu scăditu. Pretiul timbrului căte 80 or. pentru una data se antecipa.

Budapest, in 3/15 ian. 1874.

Nainte cam de 10 dile, „Köln. Z.“ suprinse lumea prin publicarea unei *Bulle papale*, pona acel — secrete, se incepe cu: „Apostolicas Sedis munus“, si datedia din 28 mai 1873, sunandu despre unu nou modu urmandu la *alegerea de pontifice*, „presente caderere“, dupa moarte lui *Pio IX*.

Fiindu că cuprinsulu Bulle este de natura de a pacali pre cei mari, lumesci, eschidiendu-le influența, de ce tare se temu ei, de candu au inceputu cu Vaticanul lupta pentru domnia — de aceea esirea la lumina a actului amintit, in data a alarmatul pre toti; dar in data s'au si nascutu dubietati despre genuinitatei Bulle.

In Berlinu, carele mai vertosu, pentru că mai de aproape este atinsu de cuprinsulu acelei Bulle, mai antaiu s'a negatu autenticitatea, ma chiar existența ei, si s'au afirmatu, că „Köln. Zeit.“ — ar fi pacalita printru unu omu rafinat, dandu-i-se pentru unu pretiu de 10,000 franci — o nescocitura, unu falsificatu.

Astăzi — ér' din Berlinu, si a numed din partea inspiratei „Allg. Ztg“ ni se spune curatul, că acea Bulla, publicat de „Köln. Z.“ este genuina, celu pucinu in essentia.

Dar mai multu de cătu tōte — ni adveresce, cumca lucrul nu e gluma, scirea cea mai nouă, ce ni-o aducu foile, cumca potentatii — *Astro-Ungariei, Germaniei si a Italiei*, in dilele trecute au incheiatu o inovație in trezire, in privința tienutei loru facia de o eventuală alegere de *Pontifice romanu*, a cărei inovație cuprinsu ar fi, că — déca alegerea va urmă normalimente, prin conclavea cardinalilor, ea să fie recunoscuta, déca insa ea va fi cumva in secretu, contraria constitutiunei bisericesci si drepturilor si intereselor acelor potentatii, atunci aceea să păta fi atacata si nerecunoscuta.

Facia de acestu actu diplomatice, — asiādremus, că indesertu se negara prin organele clericali *existența*, ba — nici nu atătu existența, cătu mai vertosu genuinitatea cuprinsului amintitii Bulle papale.

Pricepemu, că lupta escata intre Santu-parinte infalibile din Vaticanu si intre poterile tierelor — se continua si pre facia si in ascunsu necurmatu.

Bunu mai e Ddieu, Tatalu din ceriu, uniculu scutu — alu poporului!

Budapest, in 3/15. ian 1874.

(*Avisare celor, pre cari ii privesc!*) Dupa cum ni spune astădi, „Ung. Lloyd“, municipalitatea urbana din Biserica-alba, in Banat, cu privintia la proiectulu guverniului pentru arondarea municipiilor, a decisu a petiționă catra Dieta — in acelu intinsesu, ca in locu de proiectatulu nou comitatul „Keve“, cu centrul in Versietiu, si de cuprinsu numai de 59 mile patrate, să se formeze unu comitat multu mai mare, sub numirea de „comitatul al Dunarii“, cu centrul in Biserica-alba, si de estensiune pană la Orsovia si Mehadia si cu intregu Almasiul; asiādara pare-ni-se cam de 100 de mile patrate si peste 200,000 de suflete, intre cari — două treimi Romani. Conclusulu seu Reprezentantii a municipale de Biserica-alba l'a comunicat tuturor comunelor, pre cari le atinge, provocaandu-le, a se alatură si ele petițunei si a starui impreunala Dieta.

Noi, marturismu, că la prim'a recuge-

tare, nu astănu ren planulu; cu tōte acestea, nesiindu noi preocupati nici pentru propunerea guvernului, adeca comitatului „Kere,” si ne dorindu a fi preocupati nici pentru comitatul „Dundărei,” svatuim pre comunitatile romane, sè nu grăbesca a se pronunciat, ci mai antaiu sè se intelégă intre sine bine si sè astepte pana ce vom fi in stare a conosce si a apretiu totē imprejurările din punctul de vedere alu intereselor nōstre omnilaterali; atunci apoi, si numai atunci, sè no pronunciamu cu totii, in buna armonia, pentru cea-ec vom afli mai corospunditoru.

Proiectul regimului vré a formă comitatului Carasiului, cu scaunulu in Lugosiu, cam de 160 mile □, si cu o poporatiune peste 300,000 de suflete, cam 93% Romani. Ar fi celu mai mare comitat in Banatu, dar unicul in carele Romanii ar fi elementul compactu si absolutu precum peniloru, precandu in cele latte patru, acestu elementu ar slabire.

Se nasce deci si intrebarea: ore nu ar fi mai bine pentru noi, déca am mai avé si alte comitate, in cari elementul nostru sè precumpenescă cătu mai absolutu?

Indegetămu asta data numai asta un'a intrebare; dar — mai sunt si altele, nu mai pucinu insemmate,

Si asiá — inca o data dicem: sè ne cugădu bine, bine! —

Budapestă in 3/15 ian. dec. 1874.

O manopera, pre cātu de prosta, pre atātu de ridicula — a domniloru de la potere si a respectivelor organe ale loru, este tienută loru — acuma dupa alegere, facia de dlu ginerariu Traianu Doda, alesulu deputatu dietale alu Romaniloru natiunalisti din tienutulu Caransebesiului.

Este conoscutu pré bine, căci „Albina” a publicatu, pre cum am spusu la rondulu nostru expresu si autenticaminte, program'a cu care a candidatu dlu ginerariu, si de ascmena imprejurările intre cari a candidatu, — cumca densulu din capulu locului a respinsu do la sine insinuatiunca d'a fi candidatu prin partisani guvernului, ba a denegatu sole-nelu guvernului pana si dreptulu d'a pune candidatu, revindescandu acestu dreptu numai poporului, si asia a primitu numai candidatur'a de oblegatu, alu poporului, pre langa o programa, mai preste totu identica cu a partitei nationale. Noi insi-ne si eu toti corespondintii nostri din acele părți — l'am consideratu si sustienutu ca partisanu alu nostru; ca atare elu a fost alesu de aproape 6000 de alegatori romani: si acum — vine desertoariu de Pavloviciu, si dupa elu turm'a mameluciloru publicistici, a se plange in gur'a mare, că — au fost pacaliti de Doda, că elu dintru inceputu s'a giratu de deákistu, ér la urma, si anume chiar in preser'a alegerei, foru veste a scosu alta programa lu lumina, prin carea s'a doveditudo appertinente la estremii natiunalisti!

Noi avemu scire positiva, că domnii ce tenu poterea politica in Caransebesiu, atunci candu program'a ilustrului nostru ginerariu a aparutu in „Albina,” a studiat'o acést'a din litera in litera, si că — ce e dreptu, nu li-a placutu, dar in sentiulu nepotintici loru d'a pune lui Doda unu contracandidatu, inghitientu-si necasulu, au tacutu si au lasatu ne-atacata candidatur'a. Ei bine, cum ei acum vinu a se prefate, că n'au conoscutu acca programma, unica genuina a dlu Traianu Doda?!

Luerulu — naintea nostra — nu este enigmaticu de feliu; domnii — au sciu tu că nu potu pune altu candidatu si scote la cale alta alegere in Caransebesiu, dar aceea totu nu vor a reconosce, că acolo partita deákista seu guvernamentale nu essiste de feliu; deci s'a prefacutu, si dora au si mintitu susu la cărma, că Doda este omulu loru; ér acum — rusinea loru vré s'o desearce pre conta dlu ginerariu.

Este o manevra miserabile, casi o sută altele ale acestoru ómeni, de multu abatuti de la calea adeverului si dreptăii.

Budapestă, in 2/14 ianuarui 1874.

(Scandale constitutionali unguréschi.) Totu pre acelu timp, candu in Panciova fruntasi autoritătilor publice, cei chiamati a apera legea si a sustiené dreptulu, a nume neviabilulu dreptu de immunitate alu unui oblegatu

dietale, candu accia desconsiderandu legen si batjocurindu atinsulu sacru drepta, din simpla cana, că presinti'a lui Babesiu si intelirea lui cu alegatorii ce-lu carcatu cu gramada acasa la elu, departe de loculu alegerei proprii, „influenta alegerea” — spre daun'a candidatului guvernamentalu, — voiau prin poterea fisica brutale, sè-lu indeparte — nu numai din urbe, ei din intregulu tienutu, atacandu-lu cu o neriusuare ne mai pomenita, — totu pre acelu timpu in Solnocu, langa Tisa, intr'unu cercu curat u magiaru, cu deputatulu Németh Alb. s'a intemplatu o alta istoria, dosi de alta natura, dar — asemonta curioasa si caracteristica.

Numitulu deputatu, membru alu stangoi estreme, cortesiu faimosu, s'a infacisatu in Solnocu, pentru d'a lucru acoło in favoarea unui candidatului partitei sale, si incontră candidatului partitei din centru, cu numele Horánszky. Dar ce sè vedeti! Partisanii acestui'a, audindu de venirea si scopulu lui Németh, s'a pusu cu gramad'a prin insultari si prin larma mare, a-lu impedeacă ca sè nu pôte grai; mai apoi l'au urmarit u pana in corte-lulu seu privatu totu insultandu-lu, ér la indepartarea sa din orasul, aruncandu dupa elu cu petri si cu noroiu. La aceasta ocazie si acestu scandalu, a participat si unu deregatoriu publicu, castelanulu din Solnocu, si acest'a a avutu cutesarea d'a spune in facia dlui deputatu Németh, că — nu-lu va lasa sè vorbescă, ci — sè se care!

Despre aceasta intemplantare totē foilo magiare si germane din Budapeste scrisera, mai multu seu mai pucinu indignandu-se, si — urmările par că o sè fia nu numai unu procesu, ci inca si unu duelu. Căci dlu Németh, asupra celoru intemplate a facutu grele imputatiuni candidatului Horánszky, despre carele tiene, că scandalul s'a facutu cu scirea si din indemnulu acelui.

Unele foi, intre cari si „Ung. Lloyd,” asta că prin aceasta portare brutale a plebei magiare, — culte si neculte, s'a vatematu dreptulu de immunitate alu deputatului Németh, si ceru deci intrenirea guvernului si spre repararea vatemărci si pedepsirea vinovatiloru.

Ei, dar ce ar dico aceste foi, déca brutalitatele autoritatilor publice din Panciova ar fi fost indreptate contra unui deputatu magiaru?

Noi de altmintrelea, candu vedem u pre domnii de la potere si organele loru, atâtu de fora frica si sfîrta desconsiderandu dreptulu si calcandu legea — marturismu că, nu potomu se affâmu decâtul pré naturale acceasi seu ascmena portare din partea poporului magiaru, carele este dedat a tiené că, legea ce nu este respectata si nu obligă pre domni, nu pôte se fiu santa nisi pentru elu.

Adeverulu e, că tocma cum facu domnii unguri cu noi, asiá incepe a face plebeu loru cu ei!

Dar — vai de tiéra, unde domnii prin alu loru esemplu, strica astfelu poporulu! Atare tiéra este a anarchiei.

Nici candu domnii de la potere nu vor fi in stare, a sterge din anim'a si memori'a poporului romanu si serbu, tristele impresiuni, ce fecera asupra-i multele abusuri si foradelegi, comise de organele loru cu ocasiunea alegerei din Panciova!! —

O scurta privire spre Spania.

Lucrurile in Spania, de la lovitur'a de statu din 3 ianuarui, au luat uunu cursu, in cātu omului — candu privesce spre evenimente, i se impare a vede o mare casa de nebuni, intre cari multi se asta — nu numai smintiti, ci si turbati seu furibundi.

Intemplarea de la 3 ian. cu sparge-re adunării natiunalisti, se splica — firesce cu scopu de a salvă onórea ginerariiloru rebeli, cumca ar fi fost o combina-tiune patriotică, pentru de a salvă ordinea si poterea lui Castelar — in contra demagogilor federali.

Unu adeveru mare si stralucit u s'a constatat aci, acel'a că, in momentul pericului, pana inca a nu intră solda-tesc'a armata in adunarea nationale spre a o sparge cu baionetele, totē nuantele partitelor, in unanimitate si-au dechiatu cea mai deplinu si nemarginata in-credere in Castelar si i-au votat dicta-

tur'a. Insa ilustrulu barbatu, cu anim'a infranta de dorere a respunsu si aretat, că — este pré tardiu, că prin votulu de neincredere de mai nainte, poterea a cadiu din manele sale si a devenit u predă altor'a, usurpatoriloru, cu cari elu nu mai pôte sè ése la cale!

Mai de parte, insusi ginerariu-capitanulu Pavia, celu-ce cu ómenii sei a spartu adunarea, susu si solanelu dechia-rá, cum că a facut'o pentru d'a salvă poterea si chiar dictatur'a in manele patriotice, fidele ale lui Castelar. Acest'a a si fost provocat, sè primésca conducerea poterii; insa sublimulu barbatu a respinsu cu indignatiune — poterea venita din mani usurpatorie, de la ómeni, calcatori de ecce mai sacre legi ale patriei!

Astfelu ginerarii complotisti, ei in-tre ei, fora concursulu vre-unui geniu patrioticu adeveratu, compusera guver-niului asiá:

Presedinte: maresialulu Francisco Serrano, la resbelu; Juan Javala, la marina: Juan Topete, la justitia: Christino Martos, la interne: Eugenio Garcia Ruiz, la finantie: José de Echegaray, la fomento: Tomas María Mosquera, la colonii: Víctor Balaguer; in fine ministru de statu: Praxedes M. Sagasta.

Acestu guvernu, curendu improvi-satu, numai de cătu s'a apucatu a intro-duce statulu de asiediu — in totē păr-tile ce i s'a imparutu pericolose, si a schimbă pe toti dregatorii, punendu pre-totindenia ómeni de ai sei.

Dorere — procesulu n'a decursu foru multa versare de sange; căci in mai multe urbi mari, anume in Valentia, Barcelona, Saragossa si Valladolid — poporulu si cu voluntarii inarmati, s'a opusu poterii usurpatoriloru si au in-cercat a aperă legea — cu viétia, pre-baricade!

Apoi si unii ginerari, au fost gat'a a intreprinde o contra-revolu-tiune, si asiá confusiunea si anarchia este — in-tr'adeveru completa, iu cătu trebue sè-i planga omului anim'a, candu — privesc spre frumos'a, dar nefericit'a Spania.

Éta deci, astea sunt urmările guver-nielorule rele, domnilorul afurisiti, tendin-tielorul demoralisatore de poporu!

Spania de 30 de ani, a avutu cele mai infernali stepaniri, de susu pona diosu; nime dintre căti au fost la potere, nu a ajunsu acolo pre cale onorable si pentru scopuri umanitari — nobile; — ci — hotii si talhării culti, adeca bine dresati in mintiuna si insilatiune, perondandu-se s'a urcatu, prin intrigele loru si prin gratia demoralisatului capu de statu! Si — éta, unde a ajunsu biet'a tiéra si bietulu poporu. A ajunsu miseru si tica-lostu, de se sfasia fiii sei intre sine ca fie-rele selbatice; de nu mai essiste credin-tia si onorabilitate si directiune nationa-le comuna; de — vocea, inteleptiunea, devotamentului marei Castelar — fu-sera, ce e dreptu reconoscute si admira-te, nu insa si urmate de toti, ca o stéua tramisa de ceriu, pentru d'a conduce si scóte, si salvă natiunea din labirintulu intunecului!

Astfelu o patiescu pururiá popórale stricate. De aceea noi mereu svatuim, conjurămu pre amatulu nostru poporu romanu, sè nu se lase a fi amagitu, coruptu si demoralisatu de domni si de — uneltele loru, de iesuiti! Numai popórale, ce-si sciu pastrá moral'a, creditint'a in Ddieu si intr'o dreptate eterna, numai aceleia, ori cătu de simple ar fi ele de altmintrelea — potu securu sè astepte unu viitoru mai bunu, o fericire adeverata pre pamantu. —

Am atinsu in nrulu precedinte de spre caderea Cartagenei. — Este acést'a cea mai poterica cetate a Spaniei, cu portu grandiosu la mare. Deci aci si au fost alesu cuibulu, puntulu de operatiune, partit'a neimpacabililoru, adeca a comu-nardiloru. Astazi se dă cu socotela, că acést'a nu s'ar fi potutu intemplat, déca soldatesca, adeca ginerarii Republicei, nu ar fi favorit u pe sub mana pre acea partita, din caus'a, ca Republic'a sè nu se pôte consolidá si astfelu ca ei, acei gine-

rari, sè aibe timpu d'a-si pune planurile in lucrare, pentru apucarea poterii.

Destulu că, in data dupa ce solda-tesc'a apucă poterea in Madrid, operatiu-nile contra Cartagenei mersera mult mai iute si mai ageru, incătu in 5—6 dile, rebelii din cetate sentira, că — nu se mai potu tiené, si intr'aceea unu batalionu de venatori luă cu asaltu un'a dintre principalele intariture. Deci in nótpea spre 10, rebelii 2500 la numeru, cu coman-tele loru Contreras si cu Junta adminis-trativa, se imbarcara pe fregat'a „Numan-cia”, si — prin mediul flotei repub-licane scapara in largulu mării, plutindu spre Africa. Se dice că scopulu le eră, a mérge la Tunis si a-si oferi servitiale stepanului de acolo; dar lips'a de apa ii-a constrinsu a se abate la Oran, pose-siune francesa, si a se predá autoritătilor de aci, de unde ei se transportara la Algir.

Este intrebarea că: fi-vor aceste re-beli-criminali, intre cari sunt multe chiar condamnatii prin lege la galere, — fi-vor ei reclamati de Spania, si — ce tienuta va adopta Francia facia de atare recla-matiune?! O depesia mai nouă, ni spune că criminali galeristi — s'a si datu dejá Spaniei. — Ce va mai urmă, vom vedé.

Alegerea Dui Generalu Traianu Doda,

de deputatu dietale in Caransebesiu.

Caransebesiu, in 1/13 ian. 1874.

Incepui anulu nou, facendu-mi dulces placere, d'a vi descrie actulu de alegere ce ossecutaramu aici sambat'a trecuta, in 10 ian. n. spre bucur'a comuna a Romaniloru.

Inca de vineri in 9 ian. la 2 ore dupa medieidi, inceputa a sosi ei mai indepartati alegatori. Bravii nostri Rosiaveni si Almasieni facura inceputulu suprindendu cu flamurile loru cele multe si frumosé. Pana de săra se astau in orasul ca la trei măsi de alegatori.

Sér'a, intrunindu-se comitetulu central din Rosiava cu celu din Caransebesiu, dupa o consultare prealabile convocara o conferinta generale in sal'a de la „Pomulu verde,” unde alegendu-se dlu Vasileviciu din Rosiava de presedinte si dlu Ionasiu de notariu, se statoru program'a pentru diu'a urmatória.

A dou'a dia de demanetă orasulu fi deșteptat prin sunetele musicei; La 6½ inceputa a se adună alegatori sosi, pentru ca sè ése spre intempinare e loralalti, cari veniau pe drumulu Rosiavei. De la „Pomulu verde,” se pusera in miscare cu flamurile si cu muzica in frunte.

Ajungendu in Caransebesiu nou si impreunandu-se cu alegatori si veniau in trupe mari, dupace dlu V. Popoviciu tienu o cuventaro instructiva cu privire la actulu de alegere, se intórsera acuma aproape 6000 (siese mii,) de alegatori érasi in orasul, intre neintrerupte de: „sè traiesca Traianu Doda.” Acest'a stă in ferestra, salutandu cu inna-scuit'a-i afabilitate — multimea, carea apoi adunandu-se in piatiulu comitatului asteptă in linisce si cu demnitate óra si actulu de alegere.

La 9 ore dlu presedinte alu comisiunei electorale I. Popoviciu, capitán in pensiune, anuncianu inceperea alegeriei, provocă pe alegatori a-si numi pe barbatii de incredere, cari cu unanimitate se aclamara in perso-nele loru M. Popoviciu, protopopulu Mehadie si I. Bistreanu, telegrafistu. Facendu apoi d. presedinte indatinale intrebări, aduna-rea intréga respunse, că alege pe Generalulu Traianu Doda, pre carele deci presedintele la 9½ ore lu proclaimă de deputatu dietale alu acestui cercu. Urmara entuzastic strigări de „sè traiesca” si alegatori si totii se pusera in miscare catre locuinta alesului deputatu, unde dlu Vas. Popoviciu, din insarcinarea comuna, salută pre d. deputatu cu unu cuventu acomodat u scopului. Dlu deputatu alesu multiu-mindu pentru incredere, dise că elu n'a amblatu dupa mandatulu de deputatu, ci a primiu candatul a numai la repetite provocări din partea conducerilor poporului. Spuse apoi că dupa poterile sale va corespunde acestei onorifice in-credere, lucrându in Diet'a tierii pentru dreptulu si indestularea tuturor poporeloru, splicandu că unu statu numai atunci pôte fi securu, tare si mare, daca poporele lui si-afila intr'insul drepturi egali si garantia deplina

pentru esistintă și desvoltarea loru naturale, adică *natională*, dacă vor trăi unii cu altii în buna intielegere ca frati și fi ai aceliasi mama — patrie.

Invita pe alegatori, ca să caute să-si cunoască drepturile, și să nu lase să le drăpăsească în piciora nimenea, ci să-si caute dreptul său pre tōte căile, la tōte forurile, pana susu la ministeriu, căci guvernul este pusu pentru popor; apoi dacă nu ar fișă niciun dreptate, să mărgă să la Dieta, unde lu-vor-afă pro densulu ca medilocitoru; era în fine, dacă tōte n-ar ajuta, apoi mai este inca parintele patriei, parintele tuturor poporului, Maiestatea Sa pre bunul nostru Imperator și Rege, carele din inaltimdea tronului a disu de atătea ori, că problema: a coa mai placuta este: *făcirea poporului sălăbătă!* La urma svatul cu caldura poporului, ca să remana să pe viitorul pururiă credinciosu Imperatului și Regelui patriei, și Sanelui seu romanu! Să asculte de conducatorii săi cei adeverati, cari-i voiesc binele, dar să nu să lasă a fi amagită și coruptă de acei lupi, imbrăcati în piei de mnielu, cari ambla să-lu castige cu promisiuni deserte, cu bani și cu bugete. —

Este de prisosu a spune, că aceste cuvinte, dulci romanesce, fusera primite din partea alegatorilor cu cele mai entuziasme strigări de „*Să trăiesc!*”

Să ră la 6 ore orasului era iluminat și unu conductu de facile imposant — se puse în miscare — dela locul de alegere către casa a dului deputat, unde ajungendu, alegatorii salutara de nou prin rostul Dlu Arone Damaschinu, după programă, la ce Dlu deputat respusne erași cu o cuventare stralucita.

Dupa conductu urmă unu banchet, la care luara parte ca la 100 de persoane. Aci Dlu deputat deschise sirulu toastelor, inchinându pentru Maiestatea Sa si intrégia Casă domnităria. Dlu Protopopu Andreescu redică pacharul pentru deputatul alesu. Dintre celelalte toaste, mai însemnate, amintescu pre alu Dlu V. Popoviciu, pentru orasului Caransebesiu, alu Dlu Onită, pentru înfratirea tuturor poporului din patria, și alu Dlu Bartolomeiu, pentru conducatorii poporului.

La 11 ore dlu deputat se scola, ca să se îndepărteze și fă petrecută de multi alegatori pan' acasa. —

Fostii graniceri cu aceasta ocazie derădea cea mai eclatante dovăda — nu numai despre integritatea loru morale, ci și despre aceea, că precep insemențata actului să — nu se lasă sedusi, nu-lu tienu de o jucărie său glumă dominescă; căci ei acurseră cu totii din cele mai îndepărteate locuri — 18 mile, pentru a se alăuga pre acela, în cercle ei au încredere, er nu contrarii, și să-lu văde și audă pe alesul loru, — pre carele Dumnedieu bunul să ni-lu tienă, spre binele patriei și alu națiunii noastre romane, la mulți, multi fericiți ani! — (c. o.)

Alegerea de deputat în Panciova,

dupa votare de trei dile și trei nopti, și după o traganare de inca o dia și o noapte, s'a interuptu și sistat finalmente.

Depusele ce noi primirămu de la mana acreditate — ni spunu, că acolo în comisiune să datu de motivu, mai antau betegirea vicepresedintelui Kovács și obosirea presedintelui Búgász — apoi bolnavirea să aacestea.

Stăruirile telegrafice la ministeriu și la Vice-spanatul comitatului Torontal, pentru dă numi altu presedinte, au remasă fora rezultat. Dovăda că — nici aci nu se doriă continuarea alegerei.

Dar cu totalu altfelu sună — mance-le rusine, mintiunile oficiose! Acelea ni spunu, că — presedintele să a bolnavită de veninu, și alegerea a trebuită a fi intreruptă, — pentru esecese și terorismulu naționaliloru!

Ce felin de escese și terorismu?

Apoi auditii: Omladinistii său folosito stindarte națională, cu marcă Serbiei pre ele; er in tricoloreea tierii Ungurescă — nici unu stegu n'a fost in taberă loru; preotii au condusu pre poporu la urna cu crucea; partită națională a tienutu inchisi mai multi alegatori deákisti, și unul dintre barbatii de încredere ai ei să a espektoratu în comisiune, că — este mare nenorocire a fi sub unu guvern ca alu nostru!

Infricosat terorismu, ce e dreptu! Si — in locu să se sfiește dă est la lumina cu

astfelu de ticaloști, apoi din partea guvernului se anuncia, că — in data a dispusu cea mai strictă investigație a acestor esecese!

Dar — să se spunem, că ce se înține noi, despre ce avem date positive.

Da, între sutele de flamure naționale, a fost și ună vechia, cu marcă Serbiei; insă această a să confisca de locu la ivirea ei să — basta!

Da, s'au escortat alegatori — între pușce, și s'au tienutu sub paza, insă — nu de partită națională, ci de cea disputătoră de putere, de a guvernului; această a fost, carea să-a permisu totu felul de volnicii, carea a confisca flama națională a înțeleginței din Urdina, și înca din casa privată, foră ca acea flama să fie avută alta vîna, de către numai inscripționă: „*Să trăiesc Dr. Politu!*” — carea partita guvernamentală mai de parte, a cortesită din oficiu, promisie du poporului — bani și pamenturi și injurandu pre naționali, și arestandu-ii cu dicile, pre unul din Ocea, numai pentru că a cedat poporului „*Albină*.”

Că se va fi espektoratu careva barbatu de încredere în comisiune — cum se dice, potemu crede, și nu no mirămu, candu se înține efrontele abusuri și calcări de lege ale domnitoru; insă tōte acestea nu sunt cause de felu dă intrerupme votarea și alegorea, precum firescă, nu poate fi fost caușă de felu nici lipsă de stindartu magiaru în tabără naționaliloru, căci deca această ar fi fost caușă, apoi votarea nici nu s'ar fi inceputu, nici contin uatu trei dile.

Ce dăra a fost caușă?

A fost simplu, căci domnii guvernemenataliști său convinsu, că — nu potu reesi cu candidatul loru; că s'au inselat în calculu; că — nici nemtii, magiarii și slovacii nu li-au venit toti, și cu atătu mai pucinu voiau a li sta întrajutoriul României, precum atătu de multu dar foră nici unu dreptu — au contat!

De aci deci, dumnealorū au continuat votarea pana ce au votatul ai loru mai toti 2400, apoi au mai continuat să se satele, pre cari le-a tienutu slabe său dubie, pona candu său convinsu, că — tōte suntu naționali, și pona candu vediura, că mai oritatea este enormă în partea candidatului naționalu, atunci apoi, domnii de diosu, temendu-se de mană celor de susu, său dora chiar după instrucționă primită de la această, — cu o buza se disera bolnavi, er cu cealalta denunciară, calunianu pre naționali și — intrerupseră alegerea, că să scape de o rusine nespusa, de votu de blamu — în față lumiei, din partea granitiei intrege!

Această este caușă, și este *rationabile*, tocmai pre cătu de proste sunt protestele de mai susu, și pre cătu de infame și mojice sunt insinuaționile, ce „*Ungr. Lloyd*” și „*Reformă*” de ieri, vineri, facu lui Babesiu, spunendu despre densulu, că — s'ar fi gerat naintea poporului, ca *tramisu de Imperatul*, spre a recomanda pre *Politul*, și astfelu ar fi amagită 1800 de alegatori romani, din tabără deákistiloru în cea națională; mai de parte, că elu, Babesiu, atătu de escesivu s'ar fi portat la locul alegeriei, în cătu politișă a trebuit să-lu scăta din Panciova!

Manca-vi-ati mintiunile domnitoru; er pre dvōstra să ve mance rusinea, deca mai aveti vrănu picu din ea!

Voi credeti, că misiilele vostre — să noi le facem; și — voi credeti că poporul Romanu nu scie, nu citește și în „*Albină*”, cumca voi sunteți dragutii și incredintii Inaltatului Imperatul, și — de aceea aveți poterea să atăta eutesare orba!

Vorbiti despre portarea eseciva a lui Babesiu, pre candu voi bine sciti, că Babesiu abia a aruncat o privire peste alegatori și n'a vorbitu în publicu trei cuvinte cu ei, că a vorbitu numai cu cei ce au venit la casa sa elu, de parte de locul alegeriei. Iusisi domnii — atotu-poternici din Panciova nu i-au scutit impută altă, de cătu că cu presintă sa, prin influența sa de a casa — ii-a prepăditu!

Eta aci caușă necasului domnitoru și a între rumperei nelegali a alegeriei. Noi am predis-o acestă în Panciova, în data ce am vediutu eclatantea maioritate în partea națională, și tienută firma a Romanilor. Er mintiunile ce se scornescu și publică, sunt firescă — pentru de a mască prin ole — rusinea patita. Rusine prin rusine!

L. Ingosiu, 1. ian. 1874.

/S./ Veti să scriindu, domnilor de la „*Albină*”, cum nu sum indatinat a vă seduce prin informații false și a vă trimite spre publicare reporturi mintiunose, său înțelesă: Ve veti să convinsu mai departe, cumca la scrierea corespondențelor mele, nici o data nu sum condusu de intenția dă invinovatii și dejosi pre cineva, atacandu foră destul motivu; dar veti să scriindu în fine să aicea, cumca — „etsi fractus illabatur orbis” — nu potu trece eu vederea abusurile și nelegalitățile cele mari și daunăse pentru popor.

Domnitoru! Lumea pe aici dice, că Viat propus, a închide ochii și a vă astupă urechile facia de cele ce se comită — în de Dumnedelică sentită eparchia a Caransebesului, — păte că va fi asia; păte că veti să avenda caușă a urmă astfelu: — inse Ve rogu să reușești, că dora tocmăi pentru această credință publică, cele ce se facu, devinu din dia în dia totu mai inspirațorie de grăză și mari ingrijiri! Abusurile, nelegalitățile și vitiale cătorva șomene din capulu diecesei, paru a nu mai avea mesură și capetu!]

La orasul să la satu, în cercuri mici și mari, între preoți și mireni, între inteleghenți și șomene de rondu, obiectul ordinariu de conversație — mai numai și numai — „babă clôtă ea rea” din Caransebesiu și cu puii ei. Nu-ii mai numescu, că și scie ori să cine.

Sciu pozitivimente, că aveți la mana, din părțile Mehadii, Orsiovei, Lugosiului, Fagetului etc. etc. de la persoane demne de totu credientă, o multime de epistole, pline de vaierările cele mai amare a supră lucruri, ce se petrecu în diecesă nostra. Ei bine: lumea pe aici nu poate să pricepe, că — ce ar fi caușă nepublicarei acelora? sau — dora dvōstră să nu sciti, că poporul astă o mangacă, candu vede foradelegile scăse si palmitu în publicu? Este o satisfacție morală.

Pricepu politică ce o urmati, și sciu apăriu consideraționile, de cărui sunteti conduși în momentul facia de Consistoriul din Caransebesiu; pricepem să aprobați acestă totii; dar — pre persoane, a nume pre preoților de *triumvirat* — Dieu la unu Ddieu este peccat de moarte a-lu cruntă!*)

Erau timpuri, candu se speră să credea cu tota firmitate, că sinodele eparchiale vor pune o data capetu abusurilor, nelegalităților și vitialor în diecesă nostra; acumă insă acea speranță și credința său stinse cu totul. Șomenei său convinsu, că de la sinodele eparchiale în astă privință nu mai e do astoțatul nimică. Si această nu dora pentru că respectivele corpuri n'ar fi compuse din membri apti, ci pentru că densii dă forte multe pe vorbele și promisiunile în adeveru găde ale parintelui episcopu.

De aceea nici nu e de mirare, că în unele locuri se facu pregătiri pentru de a dă — în sinode parochiali străordinare — votu de neincredere deputatilor sinodali, și asiă să-i constringe moralicește, că să-si depuna mandatul. (Forte bine! — Red.)

La rea dăga am ajunsu.

Ne falim în gură mare, că avem cele mai liberali și frumos instituții bisericești; dar ce folosu, deca acelle instituții se falsifică foră nici o sfidă? În praxă noi totu nu avem de cătu — *absolutismul*, petrecut de abusuri, nelegalități, poftă de resbunare, jufuire și persecuțări hoticăi.

Vai si crasi vai!

Nu essiți deci, domnilor de la „*Albină*”, a publică reporturile și corespondențele, referitorie la luerurile ce se petrecu în diecesă Caransebesului preste totu, și în unele protopopiate deselinitu.

Concedu, afirma chiar, că unii dintre domnii protopopi — sunt rei romani și mai rei crestini, șomene pecatosi, ba în multe privințe *pră pecatosi*; de aceea insă nu se poate concede o data cu capulu, că pentru atari persoane să se despecteze *statutul organicu*, să se violenze legea și instituționile bisericești, să se calcă în piciore canonele!

*) Hm! Las' că grelele imprejurări politice-nationale ni-au comandat imperios crutiare și rezerva; dar apoi — ce mai se înține noi să facem, candu ori căti ni scriu și ni se vaiera cu amarul, toti ne răga: *pentru numele lui Ddieu*, să li crutiăm numele! Va să dica: noi să respondem cu totu numai noi! Dar mai anterior și aici

lă provocăm pe domnii din Czransebe și, să traga pre pecatosi la respondere și pedepsescă foră gratia, precum să evite; și se impare iusa, că nu cutesa, căci să temu compansi.

D. e. cu aceea, că au cununat în postul Craciunului pre unu nemernicu de clericu cu soră parintelui Musta, că apoi l'au săntită și *transmisu* de preotul pre capulu unor șomene, cari nici de cum nu-lu voiesc, — cu aceea, că au *transmisu* pre unu veru alu acelui parint Musta, de preotul într'o comună, cu totală delaturare a statutului, — cu aceea, că scriu ex praesidio concursu pentru indeplinirea unei parohii, carea să a fost declarată o data formalmente de redusa, — cu aceea, că sumuția poporului în contra preoților sci; — cu aceea, că agitădia prin anumite persoane, pre anumite căi, pentru anumite scopuri anti-naționale; — cu tōte să prințește acestea atotpoternicii din Caransebesiu nu lovesc, dar parcă-mi-se nu au intenție a lovii în protopopi și pețelelor lor; ei lovesc d'adreptul și într'adinsu în instituționile noastre bisericesci, în lege și morală și ordine!

I-a cadiut greu parintelui episcopu, candu a intielesu mai deunadi, că într'unu șorescări protopopiatu se facu agitații pentru trezere la o alta diecesă. Au cugetă prezentă sa, că prin portarea-i totu mai vitrega facia de acelu protopopiatu va suprime acelle agitații? Nici de cum.

Ei bine. Nainte numai, domnilor din Caransebesiu, pre calea, pre care ati apucat, și apoi v'ati facutu în adeveru nemuritori. Aceea, că ce ve va insoti la timpul seu, binecuvantări său blasphemă? credu a nu ma fi de lipsă să spunu aici.

De altminterea noi dorim a mai vorbi despre acestea, cu permisiunea onorabilei Redactiuni. Acestea incepând l'am facutu numai că de introducere. —

L. Maresiu, în 1. ianuarie 1874.

Din cele mai vechi timpuri, înca pe candu eram princi, și biserică noastră stetea sub steaua vladicilor serbi, ma chiar și candu cuitare seacu episcopescu era vedutu, asiă ne-am pomenită că archiereii nostri, respective administratorii episcopesci, său consistoriul diecesanu, se ingrijeau pe serbatorile *Nascerii Domnului*, a ni tramite căte o *pastorală*, în numele episcopului diecesen, său a archiereului, pre care lu pomenescă preoții nostri în biserică, și căruia suntem detori a platii convenționă. Numai pe serbatorile trecute, nu fuseram fericiți a primi indatină pastorale — nici din partea Esclentiei Sale Metropolitului, pre carele și acum audim pomenindu-lu în biserică nici din partea nou-alesului nostru episcopu, cu atătu mai pucinu din partea consistoriului diecesanu din Aradu.

E adeverat, că nou-alesului nostru episcopu n'a primitu iuca chirotonirea de atare, și prim urmare nici că potea Preasantă sa a ni tramite sub propriul nume acea pastorală; noi înse sciu că Preasantă sa și că vicariu episcopescu a condusu tote trebile oficiale ale intregei diecese arădane; cu cătu mai vertosu dărătrebui densul *acuma* ca episcopu alesu, a se ingrijea de indatenă că această a nostra mangacă suflarea, astădi mai vertosu, în acești timpi grei și chiar nefericiți, candu din tōte părțile suntem coplesiti de scarba și amaratiune și una miia de lipse și necesari!

Nu suntem pretensivi, aceea pre bine o scie clerul nostru, — totu ne sentim indrepătatii, celu pucinu *atâta* a asteptă dela archiereii nostri; căci despre o *visitatiune canonica* nici că mai poate să fie vorba! De șorece ce prelatii nostri bisericești, ocupati cu binecuvantarea stăgurilor de honvedi, și cu chirotonirea de soldati înrolati întră preoți și de archimandriți înrolati întră episcopi *anticanonici*, nu și mai potu aduce a minte să de bietulu popor, care numai prin convenționă contribue la subsistința loru.

Dieu, triste timpuri am ajunsu, candu noi trebuie să contribuim pretotindeniă, la tōte și pontru tōte, erau despre noi — nici măcar de mangacă nostra suflarea — nu și totu pasii necesari pre calea legii, pîna ce vă fi desertata tōte remediele; apoi numai ca la ultimul extremu remediul, recurgeti la publicitate. —

**) Opiniunea noastră o sciti. Faceti mai anțau toti pasii necesari pre calea legii, pîna ce vă fi desertata tōte remediele; apoi numai ca la ultimul extremu remediul, recurgeti la publicitate. —

se îngrițescu nici chiar arhiepastorii și institutiunile noastre bisericcescii superioare. Apoi să mai avem voia din neajunsurile noastre, a contribui la fonduri și pentru dotatiuni mai bune? Să ne îngrițim de susținerea scaunelor protopopesci, și a consistoricilor, de spusele cele mari ale sinodelor și congresului? Reu judecati despre senturile înimei noastre, pré santitilor nostri!

Unică speranța ne mai mangaia, că totu suntemu *muritori*, și pote că se va indură Dumnezie, și tramite odată și pre cei adverati chiamati, cari să se impartsiescă nu numai de beneficiale, ci și de grigele și necasurile noastre. Aminu. *Mai multi credintosi.*

Aradu 1/13 ian. 1874.

Cum stămu cu clerulu nostru celu teheru? Său disu, și se dice și astădi decatru multi, că — „*teologă nostra este asilulu magariloru.*“ Dorere, acăstă grecă sententia nu este absolută — nejustă. Scimu că sinodulu eparchialu de la 1870, tomai pentru de a feri institutulu clericalu de atare aspră sententia, decisese, ca numai teneri cu testimoșie despre absolvarca gimnasiului superior se se primășea in institutulu clerical; acăstă decisiune insa in data să aflată pré essagrată, și in adeveru, că bancele clericali incepuseră a remană — gălă; și éta ce vedemus astădi: *căti magaruti cu cretiteruti — toti astă primire in institutulu clericalu.* Dintr-unu estremu intr'altulu! Ei bine; acăstă va să dica: a implé casă găla cu — gunoi! Esenmplu viu avemu astădi. Unu teneru care in dilelo aceste fătărită din liceulu aradanu, plinu ca stupulu de *tertii*, este primitu si — asculta prelegerile in teologie! Vinu acuma cu tōta onoreea a intrebă: ore unu depravatu ca acestă, și altii ca dinsulu, cari inotandu prin clasele gimnasiale din secunde in secunde, pona ce in fino 'si-inconordia opulu cu tertii, — să pote fi spre binele, folosulu, vădă biserică si a clerului nostru? Ore facia de unu atare teneru să pote ossiste cea mai mica speranță că dinsulu, după ce a intrat in teologie se va indreptă? — Eu din parte-mi — credu că *nu*; pentru că, fiindu specialu in liceulu aradanu disciplină cu multi mai riguroșa decât in teologie noastră, și asiă sentindu-se atare teneru la noi multi mai liberu, credu că cu atât mai vertosu și-va continuă portarea sa cea escesiva și negligintă sa eca indatenata.

Apoi atari teologi după ce absolvădă, c lucru naturalu că — se tiene că a invetiatu popia si — *voesce a fi popa*; și — cine nu scie proverbulu că — „*cu darea treci marea*“, deci să se face popa; apoi poftim: unora ca acestoră se încrede sărtea poporului nostru! Vai de acelu poporu, căruia i lipsescu barbătii demni, in acaroru mana să se pună sărtea lui, viitorulu lui!

(F.)

Lipova in 1. ian. 1874.

Onorata Redactiune! Cu multa placere ieu astă data condeiu in mana, spre a Vi descrie unu actu de stralucita invingere, care de si e numai locale, totusi servește de meritu causei noastre naționale in genere.

Ieri, Romanii din Lipova — triunfara la alegerea de primariu, seu cum i dicem u noi a *judelui opidanu*!

Dela Grig. Gilipu — sub a carui-a buna conducere la anulu 1818 să edificatu grandiosulu nostru edificiu scolaru, — barbatu, cu destule calități naturale frumose, energicu si intreprinditoriu, ér mai cu séma romanu verde si espresu, — Romaniloru din Lipova, pana astădi nu li-a mai succesu a-si poté alege — ei insisi cu votulu loru — capu comunale. Faptule demuestra, ce nenorocire a fost acăstă.

De acă trebuie să deducu că: stralucitulu acestu triumfu alu Romaniloru lipoveni din 1874, este identicu, cu victoria dela 1818, *anulu epochi*!

Si ca unulu, carele la multe ocasiuni am indreptat luarea aminte asupra persoñei alese, sum in aca buna credintia, că ce n'au gatastru stramosiulu dela 1818, va duce in fine stranepotulu dela 1874, ca astfelui interesele poporului nostru si ale causei romane de aici să fie ascurate pre ani inainte!

Dupa aceste aplicatiuni, mi-permită alu face cunoscutu pre alesulu jude la toti România; este demnulu comerciantu alu nostru, *Davidu P. Simonu*, carele a fost alesu, cu 347 de voturi, contra altui candidatu némtiu ce a intrunitu 168 de voturi, si a unui magiaru cu 13 voturi.

Representantă comunale, eră nici se nu candidacie, dar providintă voi, că după atătea dilc, ba chiar dici de ani de postpunere si suferintia, să ni resara o data si mangiare.

Traiesca bravulu poporu alegatoriu! Traiesca amatulu jude alesu! *Unu martore.*

Varietati.

— (*Ventilarea scoliei*) este un'a dintre temele eccl mai multu desbatute, că aerulu sanatosu in scola e unu factoru poternicu, la desvoltarea tineriloru. Său propusu felurite aparaminte, prin cari să se stracure din scola aerul stricatu si să se inlocuă cu altulu bunu. Inse parte că nu se gasescă pretotindenia atari aparate, parte că nu se potu procură, au socotit unii se suplinescă lipsa prin aceea, că in fiecare ora să se deschida odata ferestrele. Dar si acăstă e impreunata cu multa necomoditate, si a deseori cu desordine. Reflectandu la unele desbateri de curundu ale acestei teme, Dr. A. Meier din Lübeck conchide in „*L. Z.*“ că este destulu daca după prelegeri se deschidu ferestrele pururia regulata. Acăstă o practica densulu de lungu timpu, si cine numai i-a cercetatu scolă, toti au laudatul aerulu celu bunu dintr'insa. Numai se recere ca, mai vertosu in timpuri cu plo, scolarii se lase in alta chilia vestimentele ude si virtualiele. Mai vertosu la noi, acăstă cestiu merita multa considerare, că cogiocele ude, daca vinu in scola si se incaldiesc, au mare putere a strică aerulu si prin acăstă sanetatea tineriloru, caror' apoi — o spunu insisi, — li pote scolă. Cogiocele să se asiedie intr'alta chilia, pana ce vor avea prionii lipsa de ele, candu vor se ésa din scola.

(*Multiamătu publica.*) Biserica din Bolduru, comit. Carasiu, — Casa Domnului, unicul locu de mangaiero ce a mai remasu astădi atât de nepăsăritul populu romanu in Austro-Ungaria, din cauza seraciei crestiniilor — suferă multe lipse interne, — de cele externe ne mai amentindu! Dede insa bunul Ddieu, de se aflara familii, inzestrante cu pietate si zelul nobilu crestinescu, cari prin sacrificiile loru facura de disparura multe din cele mai mari lipse. La prienul locu intre acele demne familii merita a si amentita cea a lui Petru Cătrusca, comerciant din Lugosiu, care astăndu despre lipsele si seraf'ia santei biserice din Bolduru, mai antaiu mediloel procurarea de vestimente bisericescă — nu numai estime si foră profitu pentru sine, ci totu de o data si elegante; pre langa acăstă pentru prestolulu ce stă golu, donă din parte-si unu măsaiu forte frumosu. Deci pentru aceste binefaceri, in numele comunec i se exprima cea mai ferbinte multiamăta de preotulu *Ios. Jucu*.

(*In societatea „Petru-Maior“*) se va eti domineca, 18 n. l. c. „*Prisonerulu din Caucasu*,“ traducere din francesa după *Xavier Maistre*, de *Petru Popescu*.

(*Inscintiare si rectificare.*) Portrete de ale lui Babesiu se află dejă la dlu At. Barianu, (Altepostgasse nr. 1.) dar pretiul unui singuru exemplariu, cu totu cu spesele de transportu, este 1 fl; 10 exemplarii insa se dau cu 6 fl. adecă cu 60 cr. unulu.

Publicatiune.

„Spre adunca parere de reu a Comitetului loteriei din Deva, sortitura nu se poate efectua, din cauza că peste 3000 losuri sunt inca ne-incasate.

Ragămu pre toti cei-ce au losuri spre vendiare, a *tramite banii néntardiatu*, ca să nu fim in neplacută positiune de a le publica numele.

Comitetulu inca face atentie pre toti posessorii de losuri, că — după sortitura, se vor publica toate numerele căscigătorie prin toate diarele romane. A respunde insa totu-

roru celor ce dorescă informatiuni despre loteria, nu este possibilu, căci atunci pucinul venit alu loteriei s'ar spesă numai pe corespondentia.

Deva, 1/13 ian. 3874.

Comitetulu loteriei.

Teatru romanu.

Să esim iute din incalcăla! — Să nu se cugete, că e vorba de vr'unu edificiu pentru teatru romanu, ceea ce aiuriu si sbiciuia — nu de multu — invetiatii scoliei *Iassiane*, cari atât de bine se vedu a fi intrudusi in ursulu intreprinderilor naționali, incătu cadiura in neasemnată (!) retacire, de a eu fundă *infiintarea unui fondu de teatru* pentru România de dincăce de Carpati — cu *redicarea unui edificiu de teatru*. Nu e vorba acă nici chiar de *infiintarea fondului de teatru*, care lucru astădi, intre grelele imprejurări ce ne au coplesit, abia mai pote să fie amintit.

Vorbă e acă de ceva mai pucinu, si — totu multu mai multu: *de punerea in scena a armoniosei limbe romanesce*, si inca in capitatea romanofagiloru frati magari, in *Budapest*. Asă este! — In a dău'a si a trei-a di de Cretiunulu romanescu, dlu *Ionescu*, artistu comicu si cantaretu romanu, d'impreuna cu amabilea-i socia, dn'a *Fani*, si cu dibaciul pianistu, dlu *V. Enghirlin*, nu pregetara a visită — după cum se anunță cu câteva dile mai nante — colonia romana de aici, si delactand'o, de o parte a-i si opti vertutile, cari — imbracisandu-le, vom ajunge să ni realisăm sublimile aspirații naționali, ér de altă sbiciuindu-vitile, cari ruginescu si consuma otielul Romanismului.

„Cas'a“, aiurata de fratii Iassiani, nu nici ar fi stricatu. O mana nevediuta inse — in lipsa acleia — se pare a fi lucratu, ca *Thalia romana* să dea unu afrantu reputatiilor nostri compatrioti. Chiosculu din promenadă *Szécsenyi*, — a acelui-a care punea terminu pentru magiarisarea, si de aci stirpircea sentinele romane din Orientale betrancei Evropă, — dede adaptostu Thaliei romane, ca să ofere publicului participant ocazia, d'a se convingo, că dorin'ia lui Székelyi fă una utopia.

Preticită naștră compania teatrală, gravă unu revasiu epocală in carteia vietii coloniei daco-romane de acă. Nu potem decătu aplaudă din anima norocită idoa a lui artistu, d'a visită acestu cuibul si d'a alege atari pieșe, acăroru fondu — in mare parte — sunt o iconă fidèle a stării noastre actuali. Căci — candu „*ciobanul*“ se plangea si condamnă nefidelitatea „*caprelor*“, nu poten să nu'ntielegă d'ai nostri cei sienurati si pestriti la anima; candu „*munteanul*“ parodiă — eu dreptu cuventu — pre cei ce desconsidera moravuri, dateuc, porturi si limba stramosiesca, nu poten să nu semtia multi nostri camleoni; ér de receptele „*mamei Angelusia*“, eu greu va fi scapatu cineva neatinsu la anima. — Apoi — „*Jidănu ga-distu*“ dora nu va fi fost tōca la urechi'a surdului, căci grele timpuri ne astăpta; — cu unu cuventu pieșele, alese si reprezentate de iubitulu nostru *Ionescu*, ună căte un'a erau margaritarie. In ele nu se cruciă deriderea si condamnarea peccatului, fia naționale fia sociale, — dar totu de o data se aprețiuia, admiră si recomandă vertutea. In astă privință nu remase nemicu de dorit.

Cătu pentru punerea in scena, competindu dificultăți intempinate in lipsa unei sale, acomodate pentru teatru, precum si acea imprejurare că compania abia se apropia de duale, ori care participante pote foră sfîrșita a o clasă de bine nimerita. Dlu Ionescu dede o probă eclatante despre calitățile-i eminente si demne de lauda, sprințire si incuragiare. Avemu artisti celebri chiar de pre bine straine, dar eu dlu Ionescu inca ne potem laudă in sferă sa; pana si strainii participanti nu intăriara a-si manifestă indostulirea si a-i recunoscă talentulu. Pucine fractiuni stirbescă perfețiunca artistului nostru, după cum probă in toate pieșele reprezentate, cu esenția insă in „*Cucón'a Chirita*.“

Déca am avé locu a face o critica de la judecăta, mai agera, am aretă, că frantură din „*Nun'a tieranescă*,“ adeca „*Greculu amoriștu*,“ a lasatu de dorit uinele: dar calea

pana la perfețiunea superlativa, e cruntiură; — domnulu *Ionescu* insa prin perseveranța sa, nu e indoieala, că o va atinge. Nainte deci — *Trăianide!*

Ar restă intre, altele, clasarea tinenței publicului de aici facia de visită iubitului ospe. A bucină laude — te lovesci de păreții peccatului, ér a spune faptulu nudu, ér par' că n'am poté foră regrete. Ranele naționali sunt multe la noi, si trebuie să simu forte scrupulosi, candu este ca să incercăm a le vindecă. Ajunge că — tenerimea să a afirmat ca conscientia de sine, si publiculu romanu, in genere, in sér'a prima să a infaciștă in celu mai completu numeru, ér in a dōu'a multi se absentara.

Motivele — nu le cereștămu, dar — cu atâtua mai pucinu vom admite aprobabilitatea loru. —

Dlu Ionescu a plecatu de acă pentru Viena, ér de acolă va visită pre fratii din tineretă romana nordică, aservita Austro-Ungariei. In curatien'ă conscientie ve conjurămu, fratii romani din patru aughiuri, să nu pregetati a pretiui artea dlu *Ionescu* si a-lu sprigini, după potinția; căci teatrulu e cea mai eficace scolă: *instructiunea ni o prezera cu veselă.* —

Avizul.

Societatea „*Petru-Maior*“ va tienă o siedintă generale straordinară, in localitatea sa (váczi-ntea nr. 12,) domineca in 18 l. c. n. la 4 ore, p. m. — la carea cu onore sunt invitati toti p. t. dni membri.

Budapest, 15 ianuarie n. 1874.

Gavrila Mihalyi, jun. presedinte.

Publicatiuni tacsabili.

„ALBINA“

Institutul de creditu si de economii in Sibiu.

Terminulu pentru respunderea ratei a 10. si celei din urmă, de 10 florini, după certificatele de actiuni ale institutului nostru, e 1. februarie a. c. Dupa incurgerea acestei rate certificatele se voru schimbă in sensulu §-lui 10 din statute, cu *Actiuni definitive*. Din'a, in care va începe espedirea acestoră si modalitățile mai de aproape, se voru face conosciute prin publicatiune a-nume.

Sibiu, 5 ianuarie 1874. 2-3

DIRECȚIUNEA INSTITUTULUI.

Avizul.

Subscrivălu are onore a aduce la cunoștință onoratului publicu, cumca si-a deschisă *cancelaria advocatiale* in Lugosiu, strată comitatului, in casă soarei sale *Sofia Dicu*.

Se primescu deci acă totu feliulu de cause procesuali, concursuali, cambiali-comerciali, insarcinări de apărare in cause criminale, solicitatiuni, precum si cause de natura administrativa, ce cadu in sferă de activitatea *advocatiale*.

Subsemnatulu promite intru naștere tuturor caușelor ce i se vor incredi, atâtua inaintea judecătorilor si autorităților competinti, căci si afara de aceleia si ori unde va cere interesulu partilor — tōta ostenelă si prometăia de a trebui să caracteriseze pre unu *advocat*, carele in sferă oficiului seu scia si doresce a se face demn de increderea publică. —

Lugosiu, 30 dec. 1873.

George Martinescu mp.
advocat din legile comune,
si cambiali.

3-3